

Sant Jordi: la festa del llibre i la rosa

El 23 d'abril és dia de roses i de llibres, celebrat pels catalans també com el dia dels enamorats a partir de la llegenda de sant Jordi amb el drac i la princesa. El noi regala una rosa a la seva persona estimada, i la noia li correspon amb un llibre. Cal tenir present, però, que el fet que es regalin llibres per sant Jordi és pura coincidència.

El dia del llibre va començar a celebrar-se a l'Estat espanyol el 7 d'octubre de 1926, teòricament perquè el 7 d'octubre era el dia aproximat en què es creia que havia nascut l'escriptor Miguel de Cervantes (1547-1616). La data no consta documentada, però sí la del seu bateig, el 9 d'octubre. Com que antigament era normal batejar els infants pocs dies després d'haver nascut, es va triar aquesta data.

L'impulsor de la festa del llibre fou un escriptor i editor valencià establert a Barcelona, Vicente Clavel Andrés, gran aficionat a Cervantes –no en va la seva editorial es deia «Cervantes»– i vicepresident de la Cambra Oficial del Llibre de Barcelona. Naixia la *Fiesta del Libro Español* en plena dictadura de Primo de Rivera i en el regnat d'Alfons XIII. El ministre català Eduard Aunós va proposar que aquell dia es dedicés una hora de lectura a les escoles, que s'instauraessin premis literaris i que s'apliquessin descomptes del 10 % en compres de llibres. A la ciutat de Girona es van organitzar conferències a l'Escola Normal de Mestres.

L'editor i llibreter Joaquim Pla Cargol, al *Diario de Gerona* d'aquell primer dia del llibre, mostrava certa reticència res-

Una parada de roses a la rambla de la Llibertat de Girona (Foto: Àngel Almazan).

pecte a la idea: «[...] *nos parece mucho peor que la pureza de esta fiesta, que debería ser de íntimo recogimiento y de honda emoción, la aprovechen algunos autores, que en rigor son los que menos debieran, en trocarla en un motivo de mercado. [...] Por esto es doblemente lamentable que una fiesta que debería dirigirse a despertar en la conciencia pública el amor a los buenos libros, puede aparecer a los ojos de la opinión, en algunos casos, como un motivo de ansias de lucimiento para algunos o de lucro para otros*».

L'any 1930 es va canviar la data pel 23 d'abril, època de millor temps per organitzar actes al carrer i perquè aquesta era la data documentada en què es creia que havia mort Cervantes. En realitat havia mort la nit abans, el 22, però tothom va creure que era el 23 perquè així figurava a la làpida de la sepultura. També hi ha qui creu que el «van fer morir» un dia després per fer coincidir el seu òbit amb el d'un altre gran escriptor que va morir aquell mateix any, William Shakespeare.

Només un detall: Shakespeare va morir efectivament el 23 d'abril de 1616, però del calendari julià, data que en el nostre calendari gregorià correspon al 3 de maig d'aquell any. Cal recordar que Anglaterra no va adoptar el calendari gregorià fins el 1752.

El 1995, la UNESCO va instituir el 23 d'abril com a Dia Mundial del Llibre i dels Drets d'Autor.

La tradició de regalar la rosa està documentada des del segle XV, quan es repartien roses a totes les senyoretes benestants que assistien a la missa que se celebrava a la capella de Sant Jordi del Palau de la Generalitat. Sembla que ja en aquesta època s'organitzava per sant Jordi una «Fira dels enamorats» o «Fira de Roses» pels voltants de la plaça de Sant Jaume de Barcelona, que era visitada per nuvis, promesos i matrimonis. El 1456, el 23 d'abril fou declarada festa de precepte fins al 1727, any en què el Concili Provincial Tarraconense va decidir derogar-la juntament amb altres festivitats.